

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-то ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 83

София, понеделникъ, 29 априлъ

1929 г.

94. заседание

Недѣля, 28 априлъ 1929 година.

(Открито отъ подпредседателя В. Димчевъ въ 16 ч. 55 м.)

Председателствувашъ В. Димчевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присъжествуватъ нужното число народни представители, за да се счита заседанието за законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Йорданъ Абаджиевъ, Еминъ Агушевъ, Николай Алексиевъ, Никола Андреевъ, Христо Баралиевъ, Рангелъ Барбанакоевъ, Борисъ Наковъ Бошковъ, Стефанъ Бояджиевъ, Илия Бояджийски, Никола Бурмовъ, Димитъръ Бъровъ, Ради Василевъ, Вълчо Даскаловъ Вълчовъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, Павелъ Георгиевъ, Димитъръ Гичевъ, Георги Марковъ Дамяновъ, Димитъръ Дерлипански, Борисъ Димевъ, Владимиръ Димитровъ, Добри Димитровъ, д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ, Трифонъ Ерменковъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Димитъръ Ивановъ II, Димитъръ Икономовъ, Георги Казанаклиевъ, Панайотъ Тинчевъ Калчевъ, Димитъръ Каранешевъ, Иванъ Кирпиковъ, Колю Кожаклиевъ, Еню Колевъ, Тома Константиновъ, Гето Кръстевъ, Коста Лулчевъ, Иванъ Лѣкарски, Александъръ Малиновъ, Добри Даневъ Манасиевъ, Димитъръ Мангърговъ, Христо Мановъ, Христо Мариновъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Петъръ Миновъ, Янаки Молловъ, Константинъ Муравиевъ, Кара-Али Мустафовъ, Тодоръ Димовъ Некезовъ, д-ръ Борисъ Николовъ, Кирилъ Ноевъ, Петко Палиевъ, Димитъръ п. Пандовъ, Малинъ Паневъ, Стефанъ Пѣйчевъ, Вичо Петевъ, х. Георги х. Петковъ, Аврамъ Стояновъ Петровъ, Димитъръ Пешевъ, Кръстанъ Поповъ, Проданъ Поповъ, Георги Пъчевъ, Александъръ Радоловъ, Христо Рашковъ, Николай Савовъ, Георги Семерджиевъ, Кирилъ Славовъ, Никола Стамболиевъ, Петъръ Стояновъ, Христо Стояновъ, Цено Табаковъ, Петъръ Тодоровъ, Желю Тончевъ, Никола Търкалановъ, Ангелъ Узуневъ, Методи Храновъ, Кирко Цвѣтковъ Христовъ и Петъръ Цуцумановъ)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Първанъ Първаневъ — 1 день;

На г. Кръстю Марковъ — 6 дни, и

На г. Александъръ Цаневъ — 1 день.

Пристапваме къмъ разглеждането на точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за Столичната община.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Следъ разискванията, които станяха при второто четене на законопроекта, въ законопроекта бидоха направени нѣкои поправки, които азъ ще ви прочета.

Г. министъръ-председателътъ разгледа цѣлия законопроектъ и се съгласи съ предложението на г. Петровъ въ чл. 3 и последващитъ членове, вмѣсто „постояненъ съставъ на общинския съветъ“ да се каже „постоянно присъствие“, защото въ София иматъ навикъ да „употрѣбаватъ“ тоя терминъ: „постоянно присъствие“. Значи въ чл. 3 и

последващитъ членове терминътъ „постояненъ съставъ“ се замѣня съ термина „постоянно присъствие“.

(Чете) „Въ края на първата алинея на чл. 5 се прибавя: „Ако, обаче, по липса на подгласници за замѣстване излѣзлитъ членове отъ съвета, последниятъ остане въ съставъ да не може да взема законни решения (чл. 45, предложение първо на първата му алинея, отъ закона за градскитъ общини), той пакъ се разтуря, макаръ и да не сж излѣзли 2/3 отъ първоначално утвърденитъ съветници“.

Ето какъ стои въпросътъ. Вчера г. Орошакоевъ постави въпроса по следния начинъ. Може да се случи, че 2/3 отъ съветниците да си подадатъ оставката и тогава съветътъ ще се разтури. Но може да се дойде до едно положение, при което, следъ като излѣзлитъ съветници бждатъ замѣстени съ други, които идатъ по листата, да останатъ съсемъ малко съветници, да останатъ даже само 13 или 14 съветници на Софийската община, а този брой съветници не е достатъченъ, за да може да бжде управлявана общината, даже да има хора за помощникъ-кметове и кметски намѣстници. Понеже чл. 45 отъ закона за градскитъ общини казва, че за да има едно законно решение, то трѣбва да бжде взето отъ половината плусъ единъ отъ редовния съставъ на съвета и понеже редовниятъ съставъ на съвета по закона е 36 души, а половината плусъ единъ това сж 19 души, отъ това излиза, че ако съветниците, безразлично дали тѣ сж първоначално избранитъ или пакъ тѣхни замѣстници, станатъ по-малко отъ 19 души, въ таквъ случай съветътъ пакъ се разтурва.

И. Ангеловъ (нац. л): Моля г. докладчика да обясни това положение. Той цитира чл. 45 отъ закона за градскитъ общини. Азъ мисля, че не трѣбва да се цитира този членъ защото въ чл. 1 на законопроекта, който разглеждаме, е казано, какво се измѣня и какво остава отъ закона за градскитъ общини. Страхувамъ се, да не би като се говори специално тукъ за чл. 45 отъ закона за градскитъ общини, да не се изтъкува, че законътъ за градскитъ общини не може да бжде приложенъ по отношение на закона за Столичната община за ония членове, които не се измѣнятъ. Бихъ желалъ да направите нужното тълкувание.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Ще обясня. Нашето желание е да нѣма никакво съмнение върху случантъ, въ които може да става разтурянето на съвета. То ще може да става въ два случая: или ако 2/3 отъ първоначално избранитъ съветници сж напуснали, или когато общинскитъ съветници останатъ по-малко отъ 19 души.

И. Ангеловъ (нац. л): Отъ първоначално утвърденитъ ли?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Не, общо, ако останатъ по-малко отъ 19 души отъ първоначално избранитъ или отъ ония, които сж дошли после да замѣстятъ първоначално избранитъ. Ние искаме да останатъ единъ съ-

ветъ, който да може редовно да заседава. Ето защо намъри се единъ срѣденъ пътъ съобразно предложението на г. Орошаковъ и мислитъ, които се изказаха при разискването на второ четене на законопроекта. Следователно, разгъртането на съвета може да стане въ два случая: или ако $\frac{2}{3}$ отъ първоначално избранитъ съветници напуснатъ, или когато общо съветниците останатъ по-малко отъ 19 души. Чл. 45 отъ закона за градскитъ общини е цитиранъ само за да нѣма никакво съмнение върху тия два случая. Безспорно, чл. 1 отъ законопроекта за Столичната община постановява, че законътъ за градскитъ общини остава въ сила, освенъ изрично измѣненитъ му членове съ настоящия законопроектъ.

(Чете) „Къмъ чл. 9 се прибавя следната нова точка 8: „Решава по т. т. 1, 7, 8, 10, 11 и 12 на чл. 55 и по т. т. 4, 5, 7 и 9 на чл. 57 отъ закона за градскитъ общини“.

Къмъ сѣщия членъ следъ втората алинея се прибавя следната нова алинея: „Разглеждането и утвърждаването на поемнитъ условия и тържнитъ книжа за предприятия по-големи отъ 1.000.000 л. става отъ постоянното присѣствие, засилено съ двама законъ общински съветници, избрани за тая целъ отъ общинския съветъ. Тия решения подлежатъ на утвърждение отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве“.

Това, г-да, е въ връзка съ изказаното отъ г. Орошаковъ и нѣкои други г. г. народни представители мнение, за да се засилятъ правата на общинския съветъ, като при известни много важни предприятия — утвърждаване на поемни условия, търгове, тържни книжа, по които може да има съмнение, че общинския съветъ нѣма да бѣде консултиранъ и зачетенъ, той да има възможностъ чрезъ други двама съветници да упражни своя контролъ. Освенъ това ние възприемаме принципа, който сме възприели вече въ закона за окръжнитъ съвети. Само че тамъ базата е 500.000 л., а тукъ при тоя законъ, понеже видѣхме, че тая база е недостатъчна за окръжнитъ съвети, ние възприехме базата 1.000.000 л. Ние възприехме, че търговетъ надъ 1.000.000 л. тѣ сѣ важнитъ за Софийския градски общински съветъ, по които могатъ да ставатъ нѣкакви разисквания и може да има нѣкакви съмнения.

(Чете) „Къмъ чл. 12 се прибавя следната забележка: „Изборитъ за общинскитъ съветници на 19 май т. г. ще се произведатъ съгласно настоящия законъ, а другитъ му наредби ще се прилагатъ следъ встъпване въ длъжностъ на новоизбрания съветъ“.

Г-да! Това се прави съ следната целъ. Ако, да кажемъ, днесъ се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“ новиятъ законъ за Столичната община, отъ днесъ до изборитъ по кой законъ ще се управлява Софийската община? Естествено, че ние не можемъ да приложимъ новия законъ още утре, а той ще бѣде приложенъ следъ като бѣде избранъ новиятъ общински съветъ на 19 май. Тая забележка има временно значение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. Христо Статевъ.

Х. Статевъ (нац. л): Г. докладчикъ! Позволете. Тия двама съветници, които ще се избиратъ, за да засилятъ постоянното присѣствие, постоянно отъ опозицията ли ще бѣдатъ избрани за всички случаи, или само за отделни случаи?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Въ случая ние сме копирали закона за окръжнитъ съвети. Тамъ вече има една константна практика. И при настоящия случай, въ началото на годината общинския съветъ избира двама души, които смѣта, че ще могатъ най-добре да подпомогнатъ постоянното присѣствие, и тия двама души участвуватъ при разглеждането и утвърждаването на всички търгове, тържни книжа надъ 1.000.000 л.

Г. Петровъ (нац. л): Само за една година ли?

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Ако съветътъ желае, на втората година ще ги преимзбере.

Г. Петровъ (нац. л): Ами за завеждане на процеси и спогодби?

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Точка 10 отъ закона за градскитъ общини, която се визира, гласи: (Чете) „Върху водене процеси, когато цѣлата община или частъ отъ нея е ищецъ“ — Вашето искане, г. Петровъ.

Г. Петровъ (нац. л): Ами за спогодбата, за която се говори въ последния или предпоследния пунктъ на чл. 55? Тя е по-важна.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Всички случаи сѣ предвидени.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Ние предвидѣхме всички тия точки, за да задоволимъ всички г-да, които изказаха най-малкото съмнение, че може общинския съветъ, като се ограничава неговата функция, да бѣде лишенъ отъ възможността да упражни по най-сѣщественитъ въпроси своето право на контролъ. Въ самия законъ никѣде не се казва за спогодбата.

Г. Петровъ (нац. л): Казва се. Азъ съмъ го челъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ ще Ви кажа, кои точки сѣ взети отъ тамъ и ще Ви ги прочета, за да Ви стане ясно.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): За спогодбата се говори въ чл. 57, точка 9.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Да. (Чете) „Върху прекратяване процеси и спогождане“.

Г. Петровъ (нац. л): Влиза ли и сега?

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Да. Влизатъ точки 4, 5, 6, 7 и 9 отъ чл. 57.

Г. Петровъ (нац. л): Доволенъ съмъ.

И. Ангеловъ (нац. л): Г. Ляпчевъ всички задоволява!

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: За доброто на Столичната община.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (л): Г. г. народни представители! Казва се, че последнитъ измѣнения се искали отъ г. Орошаковъ.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Нѣкои отъ тѣхъ.

Н. Мушановъ (л): Да не би да стане недоразумение.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Въпросътъ е за двамата съветници, които се прибавятъ къмъ постоянното присѣствие.

Н. Мушановъ (л): Това не е предложението на г. Орошаковъ. позволете ми да Ви кажа защо. Постоянното присѣствие е изпълнителниятъ органъ на общинския съветъ. Ние направихме вече възражение, че не може постоянното присѣствие да бѣде едновременно и изпълнителенъ органъ на общината и въ сѣщото време решаващъ органъ на общината. Постоянното присѣствие съставятъ кметътъ и петтѣ души негови помощници. Тѣ сѣ избраниятъ изпълнителенъ органъ на общината.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това се казва въ закона.

Н. Мушановъ (л): Да, законътъ го казва, но въ сѣщото време тѣ сѣ решаващъ органъ, защото споредъ компетенцията, която имъ се дава, тѣ решаватъ и тѣ изпълняватъ. Двамата души общински съветници, които се иска да бѣдатъ придадени къмъ постоянното присѣствие, то е, за да се упражнява контролъ върху него при разрешаване на голѣми въпроси. Но контролтътъ отъ кого ще се упражнява? Тия двама души ще бѣдатъ пакъ членове на болшинството. Но какво значение ще иматъ тия двама души, когато другитъ кметътъ и помощникитъ му, сѣ болшинство? Г. Орошаковъ предложи да има хора отъ опозицията, които да контролиратъ постоянното присѣствие по тия голѣми въпроси. Такова предложение има резонъ. Сега за пръвъ пътъ се въвежда, шото изпълнителниятъ органъ да бѣде и решаващъ. Защо ви сѣ другитъ двама съветници, избрани отъ съвета и придадени къмъ постоянното присѣствие, когато постоянното присѣствие е отъ болшинството? Има резонъ да дадете възможностъ на опози-

цията да контролира, когато ще се завеждат процеси за милиони.

Н. Пждаревъ (д. сг): Има общински съветъ.

И. Мушановъ (д): Моля, г. Пждаревъ, това е мое гледище. Ако не го приемете, това е Ваша работа. Няма значение, че двама души ще се придадат към постоянното присъствие като изпълнителен органъ. Искахъ да подчертая това, за да не остане впечатление, че г. Орошакъ, отъ нашата група, поддържа това нѣщо, защото то е, по моего разбиране, безсмислица.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателят.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Г. Мушановъ е човѣкъ, който следи развитието на живота и разбира нуждитъ, които се явяватъ, за да бъдатъ удовлетворени. Обичамъ да вѣрвамъ, че той ще се съгласи съ менъ, безъ да ме заставява да му цитирамъ редъ закони въ напреднали страни, където по същитъ причини, по които ние сме заставени да дадемъ на постоянното присъствие право и да решава, право, което до сега имаше общинскиятъ съветъ, съществува това. Излишно е да споримъ. Г. Орошакъ пожела да ни обърне внимание, не е ли добре това постоянно присъствие, на което се дава, безспорно, доста голѣми права, да бъде засилено, да речемъ съ двама контролѣри отъ страна на общинския съветъ, които не сж членове на постоянното присъствие, въ специални случаи, за които се говори въ процитираната нова алинея. Съгласенъ съмъ. Безспорно, избирането на тия двама съветници има смисълъ, ако тѣ не бждатъ отъ болшинството. Това е моего разбиране. Сега остава единъ въпросъ: трѣбва ли въ самия законъ това да го поставимъ или не. Ако търсимъ прецеденти въ нашето законодателство, има такива. Напр. контролната комисия по държавнитъ дългове въ самия законъ е предвидено да бжде застъпена отъ членове на болшинството въ Парламента и отъ членове на малцинството. Азъ не бихъ ималъ нищо противъ дори да кажемъ така, ако отъ гледище на редакция е удобно: „Двама души общински съветници, избрани за тая целъ отъ общинския съветъ изъ срѣдата на малцинството“. Може ли такава нѣщо?

Х. Майеръ (д. сг): Не.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Да се каже: „На опозицията“, пакъ не може. Тукъ въ Парламента ние сме въ по-добро положение, защото имаме групи. Тамъ нѣма групи.

Ето защо, следъ тия обяснения, които азъ давамъ, че общинскиятъ съветъ, особено постоянното присъствие, ще гледа всячески, шото тия двама съветници да бждатъ лица, които да изразяватъ довѣрието не само на болшинството, а на цѣлия общински съветъ и най-главно довѣрието на ония, които искатъ да контролиратъ действията на постоянното присъствие, вѣрвамъ, че вие ще се съгласите съ този текстъ.

С. Савовъ (д. сг): Добро е.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Обичамъ да вѣрвамъ, че следъ тая декларация всичко е ясно.

Т. Кънчевъ (д. сг): Може нѣкой отъ помощникъ-кметовѣ да сж отъ опозицията.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ искамъ да подчертая, че ако даваме тая нова алинея, ако допускаме тия двама съветници за контролъ въ постоянното присъствие, то е нанстина за да има единъ контролъ, за да може и ония съветници, които сж въ малцинство, да иматъ едно свое око въ действията на постоянното присъствие. Азъ ви обяснихъ онзи день, че самиятъ законопроектъ предвижда единъ случай — специална алинея — при който постоянното присъствие, когато намѣри за добре, може да сезира общинския съветъ, не то само да решава, макаръ да има право. Значи, нѣма защо да прибавяме една редакция, която не координира, която, така да се каже, не споая. Остава си редакцията така, както я прочете г. докладчикътъ, съ тѣзи декларации и съ тѣзи разбираня отъ моя страна.

Т. Кънчевъ (д. сг): Може нѣкой помощникъ-кметове да бждатъ отъ опозицията, и ако поставимъ още двама съветници отъ опозицията въ постоянното присъствие, ще застанемъ на една база чисто и просто невъзможна.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Разбрано.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): Въ свръзка съ туй, г. г. народни представители, ще добавя, че нѣма нищо чудно, че ние даваме известни самостоятелни функции на постоянното присъствие. Ние сме направили вече това за окръжната постоянна комисия. И окръжната постоянна комисия, забележете, г-да, не е само чисто изпълнителен органъ на решенията на окръжния съветъ. Чл. 38 съ нѣколкото си алинеи ѝ дава право да бжде самостоятелно тѣло. Следователно, можемъ да дадемъ на постоянното присъствие функции на самостоятелно тѣло.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Прочетете законопроекта на трето четене и следъ туй ще гласуваме предложенията.

Докладчикъ П. Стайновъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправкитъ и прибавкитъ, приети на второ четене).

Председателствуващъ В. Димчевъ: Освенъ забележитѣ и допълненията, които се предлагатъ отъ г. докладчика, съ съгласието на г. министър-председателя, постѣпило е предложение отъ г. Пастуховъ, подписано отъ надлежното число народни представители, по чл. 4, който да добие следната редакция: (Чете) „Столичниятъ общински съветъ се състои отъ 48 члена, избрани за 4 години, на третия неделенъ день на м. май, по районни кметства, като първо районно кметство избира 7, второ — 9, трето — 10, четвърто — 8, пето — 7 и шесто — 7 съветника“.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю! Вчера имаше такава предложение и азъ гласувахъ за него, за да не смѣтатъ, че искамъ да правя прѣчка на такова едно предложение, но то пропадна. По правилника, когато едно предложение на второ четене се отхвърли, на трето четене не може да се прави.

П. Анастасовъ (с. д): А вчера г. министър-председателятъ казваше, че има трето четене и въпросътъ ще се реши при третото четене. Това каза г. министър-председателятъ вчера

Д. Нейковъ (с. д): Вчера бѣше за 60.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. Пастуховъ ги намали на 48, и азъ гласувахъ за 48.

П. Анастасовъ (с. д): Той не ги намали на 48, азъ ги намалихъ; а той държеше на 60.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Разликата е въ това, че сега е конкретизирано въ всѣко районно кметство по колко души да се избиратъ.

Има думата народниятъ представителъ г. Григоръ Чешмеджиевъ.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Когато ставаше дума при второто четене на законопроекта за нѣкои подобрения, г. министър-председателятъ заявя, че ще гледа да се обмислятъ нѣкои работи, за да може да се внесатъ по възможностъ ония подобрения, за които стана дума тукъ. Азъ смѣтамъ, че има едно особено важно съображение, което миналия пътъ не се изтъкна тукъ, и ако взехъ думата, то е, за да го посоча сега. Това съображение е следното. Въ срещитъ, които имахъ вчера и днесъ съ съветници отъ Столичната община, последнитъ ми изтъкнаха и ме замолиха изрично да изтъкна това въ Парламента, че практиката, която сж имали мнозина отъ тѣхъ въ Столичната община, е следната. Тѣ казватъ: извънредно много претрупана работа има Столичната община и почти всичкитъ съветници сж заети въ разни комисии, и поради пословичната българска небрежност, шомъ единъ общински съветникъ участвува преди обѣдъ въ една комисия, следъ обѣдъ, ако има заседание общинскиятъ съветъ, обикновено, казватъ, той не отива на заседание, ос-

венъ когато има за разглеждане нѣкой горещъ въпросъ; и ако досега, когато сме имали много повече съветници въ общината, е имало случаи да се вдигатъ заседанията на общинския съветъ поради липса на кворумъ, понеже съветниците, които сѣ били преди обѣдъ заети въ разни комиси и сѣ се разписали, за да си получатъ надлежното жалване отъ 200 л., следъ обѣдъ не отиватъ въ заседанията на общинския съветъ, и постоянното присѣствие се е виждало често пѣти въ затруднение поради липса на кворумъ, колко повече това ще става при 36 съветника. И по това съображение, изтъкнато отъ общински съветници, за редовното посещение на заседанията на общинския съветъ, има смисълъ съветниците да бждатъ повече.

Ето защо, азъ настоявамъ, освенъ всички други съображения, които изтъкнахъ миналия пътъ, да се има предъ видъ и това съображение, за да се усили числото на съветниците — вмѣсто 36 да бждатъ 48.

Х. Статевъ (нац. л.): Имайте предъ видъ и това обстоятелство, че отъ тѣзи 36 души ще отидатъ нѣкои за кметски намѣстници и съ това съветниците ще се намалятъ още повече.

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Да, ще има намѣстници 12 души и ще останатъ 24 души.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Този въпросъ, ако не въ тази конкретна форма, се дебатира.

К. Пастуховъ (с. д.): Никой не е повдигалъ този въпросъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Моля Ви се. — Аргументътъ на г. Чешмеджиевъ не е новъ; той е единъ аргументъ, както всички аргументи, когато се иска да се защити нѣкаква кауза. Достатъчно е да ви припомнимъ, че голѣмитъ права, които се даватъ на постоянния съставъ или на постоянното присѣствие, както сега приехме да се назовава, правятъ тѣзи неудобства, на които г. Чешмеджиевъ обръща внимание, съвсемъ нещастествени. Заради това, да измѣнимъ едно начало, което за менъ трѣбва да легне въ закона, а именно числото 36 да се увеличи на 48...

П. Анастасовъ (с. д.): А вчера казахте друго.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Не съмъ казалъ.

П. Анастасовъ (с. д.): Вчера казахте: „Има и трето четене, ще обмислимъ — може да станатъ и 48“. Това го има записано въ дневниците — да провѣримъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Азъ казахъ, че ще обмислимъ и следъ това обмисляне чухте г. докладчика колко допълнения къмъ законопроекта ви прочете.

П. Анастасовъ (с. д.): Специално по въпроса казахте, че има и трето четене и че тогава ще се направи нѣщо.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Но и нѣщо повече има, г-да! Азъ ви увѣрявамъ, че ако бихме дори приели това число 48, тѣзи резултати, които очаква г. Чешмеджиевъ или които биха могли да очакватъ нѣкой за директно представителство отъ отдѣлни партийни групи въ съвета, нѣма да се постигнатъ. За такива групи все ще се наложи да направятъ комбинация съ други. Азъ съмъ ималъ това нѣщо предъ видъ. Да увеличимъ числото на съветниците, безъ да постигнемъ този резултатъ, който се гони, ...

К. Пастуховъ (с. д.): Не е истина това.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: ... е напраздно претоварване на съвета съ излишно число съветници.

П. Анастасовъ (с. д.): Не е истина това.

Н. Мушановъ (д.): Намалява се дѣлителътъ.

К. Пастуховъ (с. д.): Дѣлителътъ се намалява.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Ето защо, азъ не приемамъ това предложение.

К. Пастуховъ (с. д.): Това е партизанска смѣтка.

П. Анастасовъ (с. д.): Явно партизанство.

К. Пастуховъ (с. д.): Нашето предложение е по-малко партизанско, но не е по вашата смѣтка.

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Има райони съ 50.000 жители и ще избиратъ само 5 съветника.

К. Пастуховъ (с. д.): Партизански съветъ! На вашата партизанска смѣтка не иде това, съветниците да бждатъ 48, защото дѣлителътъ се намалява. (Глъчка)

Д. Нейковъ (с. д.): Ще дойде голѣмъ день малка пикла.

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Лошитъ закони падатъ най-често върху главитъ на тия, които ги създаватъ.

К. Пастуховъ (с. д.): Накарайте вашитъ готовановци да тичатъ повече, па дайте нѣщо по-справедливо. Вие искате хептемъ безъ трудъ да имъ дадете кметството, наготово, съ шепя.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ предложението на г. докладчика въ съгласие съ г. министър-председателя, а именно навсѣкѣде въ текстоветъ, дето се срѣщатъ думитъ „постояненъ съставъ“, да се замѣнятъ съ думитъ „постоянно присѣствие“, и да се направятъ допълненията въ чл. чл. 5, 9 и 12, както ги чухте, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Които приематъ предложението на г. Пастуховъ, както го прочетохъ, за новия текстъ на чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншинство, Събранието не приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за Столичната община, съ приетитъ поправки и прибавки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Рж-коплѣскания отъ сговориститъ) — (Вж. прай. Т. II, № 69)

Д. Нейковъ (с. д.): Смѣтката ви ще излѣзе безъ кръчмаря.

П. Анастасовъ (с. д.): На 20 май ще видимъ какво ще бжде.

Д. Нейковъ (с. д.): Като ви теглимъ пердаха на 19 май, ще видите отде ще ви дойде.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателятъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Ше трѣбва да минемъ сега и къмъ една малка спешна работа; тя принадлежи къмъ точка 22 отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисиия. Касае се да приемемъ решението на прошетарната комисиия за отстъпване на едно държавно мѣсто въ Горна-Джумая на офицерското събрание, което е готово да пристѣпи къмъ постройка на помѣщение за сѣщото събрание.

Моля г. докладчика на това прошение да го докладва.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата докладчикътъ г. Стоиленъ Савовъ.

Докладчикъ С. Савовъ (д. ст.): Списъкъ XIII, пореденъ № 239. Прошетарната комисиия реши да се отпусне безплатно на гарнизонното офицерско събрание, въ гр. Горна-Джумая, държавното мѣсто въ сѣщия градъ, отъ около 1.297 кв. м., въ кварталъ № 69, парцелъ IX, по планоснемаченъ № 1202, за построяване помѣщение за сѣщото събрание, съ читална и библиотека.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Калоянъ Маноловъ.

К. Маноловъ (зан.): Г. министре! Въ свръзка съ този въпросъ, азъ искамъ да Ви кажа, че има много прошения, по които прошетарната комисиия е взела решения за удовлетворение, но не се дава възможностъ да бждатъ докладвани въ Събранието. Напр., има удовлетворени искания за

опрощаване на надвзети военноинвалидни пенсии, има и други взети решения, които, обаче, както казахъ, не дохожда редъ да бъдат докладвани тукъ въ пленума. Съ това фактически работата на комисията става безпредметна. Има повече отъ 3—4 хиляди заявления, които комисията е разгледала, но не се дава възможност да минатъ тукъ въ пленума. Има и други належащи въпроси освенъ този. Ето, прошетарната комисия е решила да се отпуснатъ на нѣкои читалища и училища материали и пр. за строежъ, сезонътъ минава, а тия решения не могатъ да се докладватъ въ пленума. Моля Ви, поне въ първитъ заседания, следъ като наново се събере Камарата следъ 14—15 дена, да минатъ тия решения на прошетарната комисия.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Правъ е г. Маноловъ, че ние, презъ последнитъ два месеца приблизително, не можахме да посветимъ нито едно заседание за докладъ на прошетарната комисия. Известно ви е защо. Защото бѣхме заети съ извънредно спешни въпроси, като бюджета и др. Заявявамъ ви, обаче, че следъ като Камарата поднови следъ празничнитъ заседания си, ще отдѣлимъ нѣкой денъ специално за такива въпроси. Моля сега да се гласува докладваното решение на прошетарната комисия.

Н. Пѣдаревъ (д.сг.): Да опредѣлимъ специаленъ денъ за това.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Ще се опредѣли, г. Пѣдаревъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ решението на прошетарната комисия, да се отпусне безплатно на гарнизонното офицерско събрание, въ гр. Горна-Джумая, държавното мѣсто въ сѣния градъ, отъ около 1.297 кв. м., въ кварталъ № 69, парцалъ IX, по планоеначенъ № 1202, за построяване помѣщение за сѣщото събрание, съ читална и библиотека, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Колоянъ Маноловъ.

К. Маноловъ (зан): Моля Народното събрание да се съгласи да направимъ още една жертва, като приемемъ още едно решение на прошетарната комисия, да се отпуснатъ предмети и материали срещу заплащане на колоедачното дружество „Царъ Борисъ“, въ Варна, за постройка на колодромъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Следъ 15 дни ще направимъ и това.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д.сг.): Г. г. народни представители! Въ днешния денъ на българската книга ще си позволя да сезирамъ васъ и почитаемия Министерски съветъ съ едно предложение: касае се въ деня на българската книга да помогнемъ на единъ отъ ония духовни водачи на българския народъ, какъвто азъ сезирамъ въ лицето на г. Димитъръ Ивановъ — Елинъ-Пелинъ.

Днесъ азъ съмъ длъженъ да обърна вниманието на народното представителство, че винаги, когато нѣкой отъ нашитъ духовни водачи склопи очи, ние намираме въ себе си голѣмата енергия да станемъ да кажемъ „Богъ да го прости“, и да гласуваме помощъ за неговото погребение.

Предъ насъ е изправена една отъ голѣмитъ фигури на българската духовна култура — Елинъ-Пелинъ, за творчеството на когото азъ не ща да се простирамъ, понеже ще оскърбя народното представителство, ако говоря за човѣка, който следъ Вазова непосредствено разкри широки хоризонти за българската белетристика и начерта съ единъ голѣмъ замахъ живота на българския селянинъ, на българското село, като заедно съ разкриването на селянина, такъвъ какъвто е той, съ неговата проста душа, съ неговата сила, съ неговата мъничка, егоистична често пѣти проява въ живота, даде ни и великоления образъ на българския селянинъ, съ неговия вѣчно придружаващъ го другаръ — вола. Елинъ-Пелинъ, като художникъ и като пѣвецъ, не принадлежи на никаква политическа група; той

принадлежи повече на българското село, на българската свѣтла родна земя. И тамъ ние виждаме Елинъ-Пелинъ да чертае съ дебели линии всичкитъ ония свѣтли зачатки въ душата на българския селянинъ, да ни го показва естествено, какъвто е той, безъ да бичува, безъ да усмива и безъ да убива вѣрата у насъ въ бъдещето на българското село и на българския селянинъ.

Елинъ-Пелинъ не е само това между насъ. Той е единъ отъ ония поети, които въ своята самобитностъ даватъ предъ насъ картинитъ на българския битовъ животъ, каквито вие ще намерите въ неговитъ два тома отъ „Разкази“ и каквито ще намерите въ другитъ негови произведения, каквото е напримеръ „Герацитъ“, каквото е напримеръ неговата поевствъ „Земя“, гдето вие виждате българския селянинъ, съ неговата алчностъ за земица да добие такава, стига до най-голѣмото престѣпление — до братоубийство. Вие тамъ ще видите излѣна най-голѣмата поема за нашата българска земя, за работната ни земя и за българския селянинъ.

Но, г-да, Елинъ-Пелинъ, съ неговата голѣма фигура, е единичниятъ поетъ, който пръвъ обърна своя погледъ къмъ българското дете. И ние виждаме всичкитъ български читанки и букварчета препълнени съ хубавитъ свѣтли картини на Елинъ-Пелинъ и съ неговитъ свѣтли стихчета.

И днесъ, г. г. народни представители, когато ние празнуваме деня на българската книга, ние виждаме предъ себе си Елинъ-Пелинъ отрупанъ съ червенитъ листове, за да дойдатъ предъ насъ, предъ нашитъ очи, да искатъ да му отнематъ хижата, която той е съградилъ за своитъ деца. И азъ разчитамъ, че българското народно представителство и почитаемиятъ Министерски съветъ не ще допустнатъ приживе да разрушатъ хижата на българския поетъ Елинъ-Пелинъ, изградена за децата му. Ние не можемъ да позволимъ, Елинъ-Пелинъ, който възпѣва стрѣхата на българския селянинъ, който възпѣва българската земя, който възпѣва воплитъ на българския селянинъ, да остане безъ стрѣха.

Елинъ-Пелинъ е скромень труженикъ. Той никога не е билъ непослдователенъ на себе си. Той никога не е правилъ кариера и не е търсилъ подслонъ подъ крилото на нѣкоя политическа група. Работилъ е неуморно, вложилъ е своитъ дарования въ полза на българското дѣло, на българската култура, на българската книжнина и въ полза на българското дете.

Изправень Елинъ-Пелинъ днесъ предъ насъ като такъвъ, азъ си позволявамъ смѣлостта да предложа на почитаемото народно представителство да се съгласи, на народния поетъ Елинъ-Пелинъ да направимъ едно дарение отъ 150.000 л., за да смѣкнемъ изпълнителнитъ листове отъ него, за да го освободимъ отъ тѣхъ, и днесъ, когато той празнува своята 50-годишнина, когато стѣпва въ зрѣлата възраст, годемъ още да твори, да му дадемъ възможностъ спокойно да твори и да работи въ българската литература, за българското дете.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Кръстю Пастуховъ.

К. Пастуховъ (с. д.): Г. г. народни представители! Азъ вземамъ думата не за да правя възражения по сѣщество на г. Кемилева. Смѣтамъ, че по тоя въпросъ кой каквото мнение има, би го казалъ, ако въпросътъ бѣде сложенъ на разглеждане. Но за мене сѣществуватъ другъ предварителенъ въпросъ. Народното събрание може да решава да даде парична помощъ само ако има внесено предложение отъ нѣкой министъръ или по частна инициатива отъ нѣкой народенъ представител и ако това предложение е поставено отъ по-рано на дневенъ редъ за разискване, или пъкъ ако има отъ заинтересования поне молба, подадена до прошетарната комисия, разглеждана и препратена тукъ за удовлетворение. Ако г. Кемилевъ е смѣтналъ, че въ деня на празника на българската книга би било умѣстно да се направи едно дарение на Елинъ-Пелинъ, въ по-малкъ или по-голѣмъ размѣръ, нищо не му е прѣчило да направи това предложение по надлежния редъ, за да бѣде разглеждано и гласувано отъ Народното събрание. Но за себе си азъ не намирамъ, че въпросътъ е отъ толкова спешенъ характеръ, че да има нужда да погизваме собствения си правилникъ и да нарушаваме установения редъ.

Ето защо азъ моля да не се съгласява бюрото на Събранието за поставяне на разглеждане това предложение. Нека се направи законодателно предложение. Работата не е толкова бърза и съ такива последици, че ако се закѣснѣе съ

нѣколко лена, всичко е загубено. Нищо не е изгубено щомъ е въпросътъ за пари.

Ако е позволено да кажа още една дума. Споредъ мене този въпросъ, даване дарения за писателитѣ, не бива тъй инцидентно и по усмотрение на единъ, двама или на нѣколко души да се разглежда. Г. г. народни представители! Ще се съгласите, че единъ въпросъ, който се касае до писателъ или до нѣкое лице, си има и своя деликатна страна. Народното представителство, даже когато нѣма да даде удовлетворение на известно искане, е длъжно да пази нужното уважение къмъ личността на всѣко лице, което не е членъ на Събранието и нѣма възможностъ да се защити.

Азъ намирамъ, че както въ този случай, така и въ други случаи по-друго-яче би трѣбвало да се процедира. Ние имаме тъкмо за това Министерството на народното просвѣщение съ своитѣ комитети, учени и не знамъ какви. Тѣ сѫ най-компетентни по тоя въпросъ.

А. Пиронковъ (д. ст.): Ясенъ е въпросътъ, г. Пастуховъ, защо ще говоримъ дълго по такъвъ дребенъ въпросъ.

К. Пастуховъ (с. д.): Ако е ясно, нѣма защо да говоримъ, но нѣма защо въ последния частъ да ни сезирате съ него.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Азъ усвоявамъ предложението на г. Кемилевъ, защото познавамъ дейността на нашия писателъ Димитъръ Ивановъ — Единъ-Пелинъ. Обаче за да нѣма никакво съмнение у когото и да е и за да не се хвърли нѣкаква сѣнка върху Единъ-Пелинъ, ценейки добрия редъ на Народното събрание, азъ моля, това предложение да се постави на първо мѣсто въ дневния редъ за следващото заседание, като го разгледаме по реда, предвиденъ въ правилника за вътрешния редъ, както каза и г. Пастуховъ.

С. Смирчевски (з): Като се внесе по надлежния редъ, съгласно правилника.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Добре, искате да се напечати — ще се напечати, ще се раздаде и отпосле ще се тури на дневенъ редъ. Точно споредъ правилника.

Азъ предлагамъ да преустановимъ заседанията до 13-то число включително на идния месецъ май, като на 14-то число се съберемъ на заседание.

Досежно дневния редъ, съ който ще се занимаемъ, моля да го прочете г. председателъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Първа точка ще бѣде второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ закона за лицата.

Втора точка ще бѣде второ четене законопроекта за допълнение на чл. 808 отъ търговския законъ.

Трета точка ще бѣде второ четене законопроекта за допълнение закона за българското подданство.

Четвърта точка ще бѣде второ четене законопроекта за ликвидация гражданско-правнитѣ отношения между държавата и амнистиранитѣ осѣдени по закона за наказание виновницитѣ за народната катастрофа.

Пета точка ще бѣде второ четене законопроекта за откупуване земледѣлското стопанство на Милю Балтовъ и синове.

Следъ това ще следватъ останалитѣ точки отъ дневния дневенъ редъ.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Пожелавамъ ви щастливо прекарване на свѣтитѣ великденски празници и да се видимъ събрани изново на 14 май, за да вземемъ участие въ отпразднуване 50-годишнината на нашето освобождение въ връзка съ гласуването на конституцията отъ учредителното Народно събрание. Също така всички да вземемъ участие въ тържеството, което ще стане на 12 май по случай 1000-годишнината отъ златния вѣкъ на царъ Симеона (Ржкоплѣската отъ сговориститѣ).

Председателствуващъ В. Димчевъ: Заседанието се вдига за 14 май 2 часа следъ пладне.

(Вдигнато въ 17 ч. и 55 м.)

Подпредседателъ: В. ДИМЧЕВЪ

Секретаръ: ИВ. Д. МИХАИЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ

БИБЛИОТЕКА на Ц. К. на Б. Р. П. (К)

С Т Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народните представители:
Първанъ Първановъ, Кръстю Марковъ и Алек-
сандъръ Цаневъ 2169

цель IX, по планоуемаченъ № 1202, за построя-
ване помѣщение за същото събрание, съ чи-
тална и библиотека 2172

Законопроектъ за Столичната община (Трето четене) 2169

Предложение (устно) отъ народния представителъ Н.

Прошение отъ председателя на офицерското събрание
въ гр. Горна-Джумая — отпуща се безплатно на
гарнизонното офицерско събрание въ гр. Горна-
Джумая държавното мѣсто въ същия градъ,
отъ около 1.297 кв. м, въ кварталъ № 69, пар-

Кемилевъ за отпущане народно дарение на пи-
сателя Елинъ-Пелинъ по случай празника на
българската книга (Решено да се внесе по над-
лежащия редъ законодателно предложение) . . . 2173

Дневенъ редъ за следващото заседание 2174

БИБЛИОТЕКА на Ц. К. на Б. Р. П. (Н)